

HDG-160151010102030900 Seat No. _____

M. S. W. (Sem. III) (CBCS) Examination

November / December – 2017

Industrial Relation & Labor Welfare

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ ઔદ્યોગિક સંબંધ એટલે શું ? ઔદ્યોગિક સંબંધના ક્ષેત્રો સમજાવો. ૧૦
અથવા
- ૧ શ્રમ સંગઠન એટલે શું ? શ્રમ સંગઠનની લાક્ષણિકતાઓ વિગતવાર સમજાવો. ૧૦
- ૨ સામૂહિક સોદાગીરી એટલે શું ? ઔદ્યોગિક સંબંધો માટે સામૂહિક સોદાગીરીનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો. ૧૦
અથવા
- ૨ શ્રમ કલ્યાણ એટલે શું ? શ્રમ કલ્યાણની વૈધાનિક અને બિનવૈધાનિક જોગવાઈઓ સ્પષ્ટ કરો. ૧૦
- ૩ ભારતમાં શ્રમ સંઘોનો વિકાસ સમજાવો. ૧૦
અથવા
- ૩ ઔદ્યોગિક ઝઘડો એટલે શું ? ઔદ્યોગિક ઝઘડાના પ્રકાર સ્પષ્ટ કરો. ૧૦
- ૪ ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ પાંચ) ૨૫
(૧) ઔદ્યોગિક સંબંધ વિકસાવવાની રીત.
(૨) શ્રમ સંગઠનોના કાર્યો.
(૩) નેશનલ લેબર કમિશનની ભલામણો સમજાવો.
(૪) ઔદ્યોગિક ઝઘડાની આંતરિક કાર્યવાહી.
(૫) શ્રમ કલ્યાણના ઉદ્દેશો.
(૬) શ્રમ કલ્યાણના અધિકારીના કાર્યો.
(૭) ઔદ્યોગિક ઝઘડા માટે ૧૯૪૭ના કાયદા અંતર્ગત સત્તા.

- ૫ એક બે વાક્યમાં જવાબ લખો : (કોઈ પણ પાંચ) ૧૫
- (૧) શ્રમ કલ્યાણનો ખ્યાલ સમજાવો.
  - (૨) ઔદ્યોગિક ઝઘડાની અસરો સમજાવો.
  - (૩) ઔદ્યોગિક સંબંધનો ખ્યાલ સમજાવો.
  - (૪) શ્રમ સંગઠનોના સિદ્ધાંતો જણાવો.
  - (૫) ઔદ્યોગિક ઝઘડાની બાહ્ય કાર્યવાહી સમજાવો.
  - (૬) સામૂહિક સોદાગીરીમાં કર્મચારીની ભૂમિકા જણાવો.
  - (૭) શ્રમ સંગઠનોની નબળાઈઓ જણાવો.

ENGLISH VERSION

- 1 What is Industrial Relation ? Explain scope of Industrial Relation. 10
- OR**
- 1 What is Trade Union ? Explain characteristics of Trade Union in detail. 10
- 2 What is Collective Bargaining ? State the importance of Collective Bargaining for Industrial Relation. 10
- OR**
- 2 What is Labour Welfare ? State the statutory and non-statutory measure of Labour Welfare. 10
- 3 Explain the development of Trade Union in India. 10
- OR**
- 3 What is Industrial Dispute ? State the types of Industrial Dispute. 10
- 4 Write short notes : (any five) 25
  - (1) Procedure to Develop Industrial Relation.
  - (2) Functions of Trade Union
  - (3) Recommendations of National Labour Commission
  - (4) Internal Procedure of Industrial Dispute.
  - (5) Objectives of Labor Welfare.
  - (6) Functions of Labor Welfare Officer.
  - (7) Authority Under Act 1947 for Industrial Dispute.
- 5 Write answers in one or two sentences : (any five) 15
  - (1) Explain the Concept of Labor welfare.
  - (2) Explain the Impacts of Industrial Dispute.
  - (3) Explain the Concept of Industrial Relation.
  - (4) State the Principles of Trade Union.
  - (5) Explain the External Procedure of Industrial Dispute.
  - (6) State the Workers' Participation in Collective Bargaining.
  - (7) What are the weaknesses of Trade Unions ?